

2417

West. 1884.

Struvs Stroupi (1907-1999), glennu tays

F-2417

Pēturs mā ievēna

1

Fonds Nr. 2417
Strauja Arvīds (1907-1999), gleznotājs

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

Fonda nosaukums

Strauja Arvīds (1907-1999), gleznotājs

Administratīvā vēsture

Arvīds Strauja (1907-1999) ir neparasta parādība latviešu kultūrā – viņš radījis mākslas darbus, kuri ierindojami glezniecības savdabīgāko paraugu lokā. Ieguvis pamatskolas izglītību, 20.-30.gados viņš pelnīja iztiku, rokot grāvjus vai piepelnīdamies ar gadījuma rakstura darbiem zemnieku sētās, pēc 2.pasaules kara līdz aiziešanai pensijā viņš strādāja par ugunsdzēsēju rūpnīcā VEF. Kopš agrīnas jaunības savā brīvajā laikā viņš ar lielu entuziasmu nodevās mākslai – sākumā zīmēja, vēlāk, ar velosipēdu apceļojis Latviju un Igauniju, ar pastelkrāsiem gleznoja lauku skatus ar vecām rījām, pirtiņām un upju līčiem vai jūrmalas ainavas ar stāviem krastiem. Pēc kara viņš gandrīz katru gadu brauca uz Kaukāza, Tjanšana, Hibīnu vai Altaja kalniem, Baikāla ezeru un vāca skices, ko vēlāk apstrādāja, gleznodams galvenokārt ar temperas un guaša krāsām uz kartona vai tik neparasta materiāla kā filckartons.

Mākslā A. Strauja ir autodidakts. Vienīgais viņa padomdevējs glezniecībā pamatskolas laikā Rūjienā bija zīmēšanas skolotājs gleznotājs Pēteris Kundziņš. 30.gadu sākumā viņš devies arī pie Latvijas Mākslas akadēmijas rektora akadēmiķa Vilhelma Purvīša, kurš pozitīvi novērtējis A. Straujas darbus, bet neieteicis mācīties augstskolā, uzsverot, ka A. Strauja ir jau pietiekoši sagatavots, bet, vai viņš kļūs par īstu mākslinieku, atkarīgs no viņa paša, no viņa centības un neatlaidības. V. Purvīša sacītais gleznotājam deva spēku un pašapziņu.

Ilgu laiku A. Strauja Latvijā bija praktiski nepazīstams. Kaut arī mākslinieks sāka izstādīties kopš 20.gs. 60.gadiem, tomēr tauta viņu iepazīna tikai kopš 1982.gada, kad Valmierā, Rīgā, Rūjienā un citur tika sarīkotas viņa personālizstādes. 1982.gadā Vilis Seleckis par viņu uzņēmis filmu "Vienkārši gleznotājs". Patlaban tiek gatavots viņa darbu albums.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumenti saņemti 2003.gadā no mākslinieka mantiniekiem, precīzāk, no A. Straujas mazmeitas Ivetas vīra Jāņa Dergača, kurš pārzina gleznotāja kolekciju.

Fonda saturs

Arhīva lielāko daļu veido A. Straujas zīmējumi un skices, kas tapušas, ceļojot pa Latviju un Tjanšana, Altaja, Hibīnu, Kaukāza kalniem, kā arī ap Baikāla ezeru. Fondu papildina viņa ceļojumu kartes, kas nereti ir paša Straujas zīmētas, jo bijušajā PSRS precīzas kartes bija pieejamas tikai šauram lokam,

2

kā arī ceļojumu fotouzņēmumi. Sarakste ar māksliniekiem, mākslas zinātniekiem un citiem liecina par A. Straujas popularitātes augšanu 20.gs. 80.-90.gados, savukārt personīgās fotogrāfijas - par viņa mājas dzīvi un apstākļiem.

Komplektēšana

Fonds tiks papildināts.

]

Izvērtēšana

Dokumentu ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana veikta 2003.gada septembrī, ievērojot ISAD (G) pielietošanas noteikumu B daļu - par personu fondiem un "Metodiskos norādījumus personu dokumentu apsekošanai un vienkāršotai aprakstīšanai".

Fonda sistematizācija

Dokumenti saņemti nesakārtotā veidā. Sistematizācijas un aprakstīšanas rezultātā izveidotas 60 lietas. Tās sagrupētas šādās daļās:

1. A. Straujas skices, zīmējumi un uzmetumi.
2. A. Straujas piezīmes.
3. Materiāli par A. Straujas izstāžu darbību.
4. Sarakste.
5. Fotogrāfijas

Aprakstījumu sastādīja:

Personu fondu un trimdas dokumentu daļas vadītājs

M. Brancis

2003.gada 29.oktobrī

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā iešūtas (ievietotas) _____

2 (divas)

ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____,

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja _____

mc. kyp.

amats

M. Čičevs

paraksts

B. Čičevs

paraksta atšifrējums